

HABRUTA NIGHT

THURSDAY | 10•24•19 | 9 PM
SHAARE ZION

Reproduced by Habruta Night Booklet with permission of the
copyright holders, ArtScroll / Mesorah Publications, Ltd.

Design: mdkgraphicdesign@gmail.com

אמר רב הונא בר יהודה^ז אמר רבי אמי^ח לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום

ה: מאימתי פרק ראשון ברכות

תרגום שפרש לפעמים. כי כמו שהתרגום מפרש לע"ה כך הם מציינים ממוך הלע"ז. ולא נהירא שהרי התרגום מפרש צמה שאין ללמוד מן העברי כדלשכתן^ז צממה דוכתי דאמר רב יוסף (מגילה ד' א.) אלמלא תרגומא דהאי קרא לא ידענא מאי קאמר ע"כ אין לומר בשום לשון פעם שלישיה כי אס צלשון תרגום: **ואפילו** עטרות ודיבון וכו'. פי' רש"י אפי' עטרות ודיבון שאין צו תרגום שלריך לקרותו שלשה פעמים צעצרי. וקשה אמאי נקט עטרות ודיבון שיש לו מ"מ תרגום ירושלמי. היה לו לומר ראובן ושמעון או פסוקא אחרינא שאין צו תרגום כלל. ויש לומר משום הכי נקט עטרות ודיבון אע"ג שאין צו תרגום ידוע אלא תרגום ירושלמי ונריך לקרות ג' פעמים העברי מ"מ יותר טוב לקרות פעם שלישיה בתרגום^ז: **כאילו** מתענה תשיעי ועשירי. ה"פ אס^ח נטווה להתענות יום ט'^ז. והקשה רבינו שמואל צ"ר אהרו מניצ"ל מאי השיא ליה והא

ואפי' עטרות ודיבון^ז שכל המשלים פרשיותיו עם הצבור מאריכין^ז לו ימיו ושנותיו רב ביבי בר אבבי סבר לאשלומיניהו לפרשייתא דכולא שתא^ז במעלי וימא דכפורי^ז תנא ליה חייא בר רב מדפתי כתיב^ז ועניתם את נפשתיכם בתשעה לחדש בערב וכי בתשעה מתענין והלא בעשרה מתענין אלא לומר לך כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו מתענה תשיעי ועשירי. סבר לאקדומיניהו אמר ליה ההוא סבא תנינא^ז ובלבד שלא יקדים ושלא יאחר כדאמר להו ר' יהושע בן לוי לבניהו אשלימו פרשיותיכו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום^ז ויהוהו בורדין כרבי

ואפי' עטרות ודיבון. שאין צו תרגום: מעלה עליו הכתוב כו'. והכי קאמר קרא הכינו עמכם צמשה לחדש לענוי המחרת והרי הוא צעיני כענוי היום: לאקדומיניהו. לסקר כל הפרשיות צממת אחת או צמתי צממות: עד שישחוט את הורדין. כדי שיא כל הדס ולא אמר כן אלא צעוף הואיל וזולהו כולו כאחד^ז: מהמת אונפו. שחלה או שנטרד בדומק מונוט הזכרו צו לכדו: שברי צוחות מונחות בארון. דכתיב (דברים י) אשר שצרת ושמתם בארון אף השצרים תשים בארון: משום פכנה. שלא יקון ידו: משום קלקו^ז בעודה. אף צמורה קטנה יאל דס וילכלך את המאלל וימאס את המסובין: ב"א ק"ש. שחא מטתך דומה למטת ארמיית: ארמיית ממש. על מטת ארמיית: מנשה דרב פפא. שאמרה לו שב על המטה והיא צנה מת מוטל עליה והיתה רוצה להעליל עליו ולומר שישב עליו והרגו: אסור לעבור וכו'. שנראה כמצרית עמנו מפתח צת

ברכות דף ת.

A ruling tangentially related to the reading of the Torah:

אמר רב הונא בר יהודה אמר רבי אמי — Rav Huna bar Yehudah said in the name of R' Ami: לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור — A person should always complete the Torah portion of the week with the congregation,^[65] שנים מקרא ואחד תרגום^[66] — reading the Hebrew text twice and the *Targum* once;

שכל המשלים^[1] — and this applies even to the words *Ataros V'Divon*.^[1] — For whoever completes the Torah portion of the week with the congregation merits that his days and years are prolonged.^[2]

The Gemara records an incident pertaining to the completion of the weekly Torah portion: Rav Bivi bar Abaye intended to complete the Torah portions of the entire year on the day prior to Yom Kippur.^[3] Chiya bar Rav, from the city of Difti, taught him the following Baraisa: "כתוב וְעַנִּיתֶם אֶת־נַפְשֵׁיכֶם בַּתְּשֻׁעָה לַחֹדֶשׁ בְּעֶרְבֹהּ" — IT IS WRITTEN:^[4] AND YOU SHALL AFFLICT YOURSELVES ON THE NINTH OF THE MONTH IN THE EVENING. Now IS IT ON THE NINTH of the month of Tishrei THAT WE FAST, as this verse implies? וְהָלֵא בַעֲשֶׂרָה מֵתַעֲנִין — WHY, IT IS ON THE TENTH of Tishrei (on Yom Kippur) THAT WE FAST! Why then does the verse say *the ninth*? אלא לומר לך — RATHER, the verse comes TO TELL YOU that כָּל הָאוֹכֵל וְשׂוֹתֵהּ בַּתְּשֻׁעָה — ANYONE WHO EATS AND DRINKS ON THE NINTH, מַעֲלָה — SCRIPTURE TREATS HIM AS IF HE FASTS ON THE NINTH AND THE TENTH.^[5] The verse thus teaches the importance of preparing for the fast of Yom Kippur by eating and drinking on the day before Yom Kippur.^[6] Accordingly, you should not spend the day reading all the Torah portions of the year, for you must spend the day preparing for the fast of Yom Kippur. R' Bivi bar Abaye then **thought to advance** the reading of [the Torah portions] of the entire year, so as to complete them over the course of one or two weeks. אמר ליה ההוא סבא — A certain elder said to him:^[7] תנינא — You cannot do so for it was taught in a Baraisa: ובלבד שלא יקדים ושלא יאחר — AS LONG AS HE DOES NOT recite the Torah portions BEFORE THE TIME OR AFTER THE TIME.^[8]

The Gemara now cites three instructions that R' Yehoshua ben Levi gave to his sons, the first of which is the law under discussion:

אשלימו — As R' Yehoshua ben Levi instructed his sons: כדאמר להו רבי יהושע בן לוי לבניה — Complete the Torah portion of the week together with the congregation, reading the Hebrew text twice and the *Targum* once.

1. Ataros and Divon are the names of two cities mentioned in [Numbers 32:3](#). The verse lists nine cities in the Transjordan. *Rashi* notes that there is no *Targum* of *Ataros V'Divon* [rather these names are recorded in the *Targum* precisely as they appear in the original Hebrew. One might therefore think that it is sufficient to recite *Ataros V'Divon* only twice]; the Gemara therefore informs us that in this case the Scripture should be recited three times (*Rashi*, cited by [Tosafos](#) and others).

Tosafos explain the Gemara's requirement differently. They point out that although *Targum Onkelos*, the standard well-known *targum*, does not interpret these names, *Targum Yerushalmi* does: It renders them as מְכַלְלָתָא וּמְדַבְּשָׁתָא. Consequently, *Tosafos* understands the Gemara to require the recitation of *Targum Yerushalmi* where there is no *Targum Onkelos*, such as is the case with *Ataros V'Divon* (cf. *Torah Temimah* to *Numbers 32:3*).

[In the popular editions of *Mikraos Gedolos*, there are three *targumim* presented. They are titled: *Onkelos*, *Yonasan ben Uziel* and *Yerushalmi*. The consensus of authorities is that although Yonasan ben Uziel did compose a *targum* of the Prophets (see [Megillah 3a](#)), he did not compose a *targum* of the Torah (see *Maharsha* ad loc.). “*Targum Yonasan*” is properly called “*Targum Yerushalmi*” [in contrast to *Targum Onkelos* which was called “*Targum Bavli*” (*Maharatz Chayes* cited below)]. The fragments of an Aramaic translation entitled “*Yerushalmi*” in *Mikraos Gedolos* are variant versions of the true *Targum Yerushalmi* printed next to it (however, cf. Introduction to *Nosei Klei Yehonasan*). The following sources discuss this issue: *Aruch HaShalem* (ב) ערך אשן; *Chida* in *Mar'is HaAyin* to *Megillah 28a* and in *Shem HaGedolim*; *Maharatz Chayes* in his *Iggeres Bikkores* and *Imrei Binah* §4, found in *Kol Kisvei Maharatz Chayes* respectively on pp. 513-514 and pp. 911-912.]

There is a further difficulty: Our versions of *Onkelos* do translate the names Ataros and Divon (as מְכַלְלָתָא וּמְדַבְּשָׁתָא). How then can *Rashi* state that there is no *targum* of these words? In other versions of our Gemara's text, the reading is וְאַפִּילוּ דִּיבוֹן וְעֶטְרוֹת, and even *Divon VaAtaros*. The Gemara would then be referring to [Numbers 32:34](#) where indeed *Onkelos* repeats the Hebrew words while *Targum Yerushalmi* translates them. However, *Maharatz Chayes* (here) opines that *Onkelos* did not in fact translate *Ataros V'Divon* in [32:3](#) either; rather, in one of the printings someone took the words from *Targum Yerushalmi* and added them to *Targum Onkelos*. Indeed, the entire verse appears untranslated in the Sabbioneta edition (1557) of *Onkelos*. In the early fourteenth-century manuscript of *Onkelos* used by *R' Nassan Adler* in his monumental *Nesinah LaGer*, the verse is omitted completely. [Accordingly, we can understand *Rashi's* words here (שְׁאִין בּוֹ תַּרְגּוּם), that there is no *Targum* in it) in their literal sense (see also [Tosafos](#)). Indeed, it is possible that the two versions of *Onkelos*, viz. the first, where the verse is omitted or untranslated, and the second, which includes the translation found in *Targum Yerushalmi*, are reflective of the views of *Rashi* and *Tosafos* respectively.]

2. This phrase occurs several times in *Berachos*. It would seem to be redundant: Both length of days and length of years denote longevity. Why then does the Gemara state that his days *and* years are prolonged?

Ben Yehoyada explains (below, 13b) that “length of days” refers to the quality of life whereas “length of years” refers to the quantity (see also *Maadanei Yom Tov* to *Rosh* here in his second explanation; this appears to be *Rashi's* opinion as well, in [Shabbos 105b](#) דְּיָה יָמִים הָאֵרִיבּוּ). Thus the Gemara means that he will not only live a long life, but enjoy the days of his life as well. Alternatively, the Gemara means one who is not yet old will have his years prolonged; one who is in his final year already will have his days

ואחת מן המצוות והיא עיקר ויסוד שכולן נשענות עליו היא מצות לימוד התורה, כי בלימוד ידע האדם המצוות ויקיים אותן. ועל כן קבעו לנו חכמינו זכרונם לברכה [ב"ק דף פ"ב ע"א] לקרות חלק אחד מספר התורה במקום קיבוץ העם שהוא בית הכנסת, לעורר לב האדם על דברי התורה והמצוות, בכל שבוע ושבוע עד שיגמרו כל הספר. ולפי מה ששמענו רוב ישראל נוהגים היום לקרותו כולו בשנה אחת. ועוד חייבנו חכמינו זכרונם לברכה לקרותו כל אחד ואחד מישראל בביתו בכל שבוע ושבוע כמו שקורין אותו במקום הקיבוץ, וזהו אמרם זכרונם לברכה [ברכות דף ח' ע"א] לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור, כדי שישכיל בדברים יותר בקרותו אותו בביתו.

One of the great mitzvot is learning Torah, since by learning Torah you learn the things you are commanded to do. For this reason, our rabbis instituted the reading of the Torah, each week one *parasha*. Each year we are to finish the entire Torah. In addition to reading it in Shul; they wanted the individual to get a better understanding, so they created the concept of שנים מקרא in which you double up and get a translation of what is read.

WHEN SHOULD IT BE SAID

טור

One may start to read the *parasha* שנים מקרא from Sunday of the week to come.

It is best to finish the reading before the Shabbat Meal. If not, one should do it before Minha, since by Minha we start reading the next weeks *parasha*.

קורא בשאר לעז לא: [ג] וכל השבוע מיום ראשון ואילך (א) חשוב עם הציבור כיון שמתחילין הפרשה ביום שבת במנחה: [ד] ומצוה מן המובחר שישלים אותה קודם שיאכל בשבת ואם לא השלים אותה קודם אכילה ישלים אחר אכילה קודם המנחה [ה] אבל משם ואילך כיון שמתחילין אחרת עבר זמנה של זאת:

בית יוסף

If one did not read it by shabbat, one can still make it up, until Tuesday night. If not, then you have up until Shemini Atzeret/Simcha Torah to complete it.

שבת וגומרים אותה בשבת (ב): אב"ל משם ואילך כיוון שמתחילין אחרת עבר זמנה של זאת. כן כתב הכלל זו (סי' לו, לא ע"ג) בשם הר"פ (הגהותיו למש"ץ קטן סי' קפד). והגהות כתבו בפרק י"ג מהלכות תפלה (אות ט) בשם הר"מ דדעינדל יכול להשלים עד רביעי בשבת כדאמרינן (פסחים קו.) צהדללה. והמרדכי בסוף הלכות מנוחה (סי' תתקס"ט) כתב שתי הספרות: וכתבו עוד ההגהות (ט) בשם רבינו שמחה שאם לא השלים פרשיותיו עם הציבור ישלים ביום שמיני עזרת ח"ט שבו גומרים הציבור וכתבו עוד שהעושים כרבינו שמחה צרי"ן לחזור שנים מקרא ואחד תרגום עכ"ל (ג), ופשוט הוא אלא שכתבו כן לאפוקי ממנהג העולם שקורין ביום שמיני עזרת כל התורה פעם אחת מקרא לנד:

[ד] כתב המרדכי בפ"ק דזרכות (סי' יט) כתוב צלור זרוע (ת"א ה"ל ק"ש סי' יא) ראיתי מורי רבינו יהודה חסיד ומה"ר אברהם שהיו קורין שנים מקרא ואחד תרגום בשעת קריאת התורה משום דצלותו ענין עסיק וכן כתב הכלל זו בסמ"ק כ' (יא): וכבר כתבתי בסמ"ק (קמ"ד) [קמ"ו] (ד"ה כתוב במרדכי) שאע"פ שיש חולקין בדבר הכי נקיטין:

One is allowed to say the שנים מקרא while the בעל קורא is reading, since it is considered the same topic.

משנה ברורה

א (א) לקרות לעצמו בכל שבוע. היינו שלא יקדים לקרות קודם אותו שבוע וגם לא יאחר דצריך להשלים פרשיותיו עם הצבור וכל המשלים פרשיותיו עם הצבור מאריכין לו ימיו ושנותיו [גמרא]: (ב) שנים מקרא. אבל לא יקרא אחד מקרא ואחד תרגום ויכוין לשמוע מהש"ץ אלא צריך לקרות ב"פ מקרא חרץ ממה ששמע מהש"ץ אם לא שקרא או ג"כ בפיו וע' במ"א סק"ח שכ' בשם לחם חמודות דבדיעבד יוצא פ"א במה ששמע מהש"ץ (א) ויש אחרונים שמחמירין אפי' דיעבד לזבענין הקריאה יש דעות בזה בין אחרוני י"א שיקרא כל פסוק ב"פ ותרגום עליו י"א שיקרא כל פרשה ב"פ ואח"כ התרגום היינו שיקרא כל פרשה פתוחה או סתומה ב"פ ואח"כ התרגום ובמ"א ובשע"ת מצדדים כדעה ראשונה ובספר מעשה רב איתא שהגרא"א נהג לומר התרגום אחר כל פרשה פתוחה או סתומה או אחר מקום שנראה יותר הפסק ענין ודעביד כמר עביד ודעביד כמר עביד. (ג) מי שהוא בקי בטעמ"י ובנקודות בע"פ טוב להדר לקרות בס"ת גופא: (ג) ודיבן. ר"ל אע"פ שאין בו תרגום

You can read it pasuk by pasuk with targum or you can do the entire *parasha* twice followed by targum.

One may consider the reading along with the Baal Koreh while listening, one of the times he is required to read the *pesukim*.

Do not read a *parasha* in advance; you can start after Minha on Shabbat.

Is someone who is already learning exempt?

אגרות משה

פימון יז

אגרות משה

חייב קריאת שמורת גם לבני תורה

ז' חנוכה תש"ל

There is no exemption, just like one has to hear the megillah or any other rabbinical enactment, one is obligated to read the *parasha* in this format. Even if he learns, he is not exempt especially in our generation that one needs this, in order to become fluent in *pesukim*.

למעלת כבוד הרה"ג מוהר"ר יחיאל אברהם זילבר
והרה"ג מוהר"ר הלל דוד ליטואק שליט"א.

הנה בעניין המצווה שמחוייב כל אחד ואחד לקרוא
הפרשה בכל שבוע, שנים מקרא ואחד תרגום.
ורבותינו, אף מהראשונים (ראה טור או"ח סי' רפ"ה ובי"ד
ד"ה ואם למד), הוסיפו שצריך ללמוד גם פירוש רש"י שעל
כל הפרשה, שנתרשל מאד אף אצל הרבה בני תורה.

פשוט וברור כמו שלא נפטר שום אדם מכל מצווה
דרבנן, בטענה שעוסק בתורה, כן לא נפטרו אף ממצווה
זו. ואדרבה, אף מי שתורתו אומנתו כרשב"י וחבריו, שהיו
פטורין מתפילה דרבנן, היו חייבין בקריאת הפרשה שנים
מקרא ואחד תרגום. דהא גם זה הוא לימוד תורה, ובחייב
לימוד תורה הא איכא חיוב ללמוד גם מקרא. ואף שסברי
התוס' (קידושין ל' ע"א ד"ה לא צריכא, בשם ר"ת) דבלימוד
תלמוד בבלי יוצא גם די מקרא, משום שבלולה גם במקרא,
ואף להרמב"ם (ה' תלמוד תורה פ"א הי"ב) דלאחר שכבר
יודע היטב תורה שבכתב, אינו מחוייב ללמוד מקרא בכל
יום, וכ"ש שאינו צריך להשליש זמנו, מ"מ הא מחוייב גם
להרמב"ם ללמוד באיזה זמן תורה שבכתב. וא"כ ברור
שקריאת שמורת ודאי הוא ממילא בכלל חיובו מעצם
תלמוד תורה בכל שבוע. שלימוד זה שייחודו חכמים ללמוד
בכל שבוע ודאי הוא חייב, ולא יוכל ליפטר בלימוד דבר
אחר מהתורה, בין בכתב בין בע"פ, לבד המצווה הנוספה
שחייבו חכמים. וממילא אין פטור מזה אף לאלו שתורתן
אומנתן, כרשב"י וחבריו. ובפרט לדורנו שאין אנו יכולין
לומר שאנו בקיאים במקרא.

בידידות,

משה פיינשטיין

בן איש חי

ז אין לקרא מקרא בלילות של חול והטעם דהמקרא בעשיה והלילה בחי עשיה והכל
 הוא דינין ואין לעורר הדינין וכמ"ש רבינו ז"ל בשער המצות פרשת ואתחנן ע"ש מיהו
 בליל שבת וליל יו"ט קורין מקרא ואין לחוש וכן בליל ששי קורין כ"ז פסוקים ואין
 חשש אבל ליל ר"ח דינו בענין זה כשאר לילות החול והגאון חיד"א ז"ל בהשמטות ספר
 פתח עינים כתב דעם הארץ שאינו יודע לקרות אלא רק תורה שבכתב שרי לקרות
 בלילה ע"ש מיהו נראה אם יודע לקרות פרק איוהו מקומן או פתיחת אליהו זכור לטוב שיש
 כסידורים באשורית ומנוקדים יקרא אותם ויחזור אותם כמה פעמים וזה עדיף מלקרוא מקרא:
וכתב הגאון חיד"א ז"ל ששמע מאדם גדול ומקובל דיש לחלק בין קריאת תהלים לשאר
 המקרא ע"ש ויש לסמוך על דבריו בקריאת תהלים אחר חצות לילה דוקא ואם
 קורא המקרא בלשונות אחרים כדי להתלמד ביאור המקרא כאותו לשון פשיטה דשרי
 וכמ"ש הכנה"ג דכתרגום לא שייך לומר דברים שבכתב א"א לאומרם בע"פ ועיין להרב
 ברכ"י סי' מ"ט סע"ק א' וחק"ל א"ח סי' י"ב:

One should not read *pesukim* at night. It is permitted on Friday night and as well on holiday nights. Thursday night is also allowed. Rosh Hodesh night is considered a week night.

A person who isn't capable of learning anything else, is allowed to read *pesukim*.

Some permit *tehillim* reading, especially after midnight.

If one is teaching someone how to read, i.e. a bar mitzvah boy his *parasha*, then it is allowed.

Even though there are those that say *tehillim* is a prayer and it can be recited at night, there are those that oppose and say that even for a sick person one should avoid saying *tehillim* in the first half of the night.

(ב) ונתלקו האחרונים בנוגע אמירת תהלים די"א שגם תהלים אין לומר בלילה, אבל ^{aa"ץ 1234567} י"א דתהלים אינו בכלל הקפידא נכ"ה דעת הא"א (בוטשאטש, סי' רל"ח) מפני שאינו בכלל מקרא אלא הוי בכלל לימוד נגעים ואהלות, ומותר בלילה עיי"ב, וכן בשו"ת מהרשד"ה (או"ח סי' כ"ו) כ' שאמירת תהלים שאינו בתורת לימוד אלא דרך סגולה ובקשה שרי בלילה עיי"ש, וכ"כ בשו"ת ויחי יעקב (או"ח סי' ס') וכן בשו"ת אור לי (סי' ט'), דכיון שהם שירות ותשבחות אין קפידא, והסכמת רוב הפוסקים להחמיר ולאסור אף אמירת תהלים בלילה כמבואר בדברינו בשו"ת ויברך דוד ח"ג, ובס' זכור לאברהם (סי' י"ג ענף ה') מביא שהרה"ק בעל תולדות אהרן ז"ל הקפיד שאף על תולה לא יאמרו תהלים לפני חצות (שעל פי קבלה אין זה לטובתו) נשוב עלה בדעתי שאולי תהלים עוד חמיר משאר מקרא והוא ממה שכי' בלבוש (סי' קל"ב ס"א) שידוע ליודעי תן שאין זמן תהלה בלילה, עיי"ש שמה"ט אין אומרים אשרי קודם תפלת ערבית כמו שאומרים קודם תפלת שחרית ומנחה, וע' במג"א (סי' ק"ח) אי מותר לומר אשרי קודם תפ"ע אחר תפלת מנחה, ובמ"ב שם (סקי"ד), עוד יש לעורר דמאחר שאמירת תהלים עיקרו הוא לעורר רחמים ולזמר עריצים ולהכרית הקוצים על כן יש קפידא יתירה שלא לומר בלילה דומה להמובא בדברינו להלן באות י' שאין ליתן צדקה בלילה משום שהוא לעורר מדת הרחמים ואין לעשות פעולה זה בלילה בזמן שמדת הדין שולט, וכן הבאנו להלן באות י"ג שמה"ט אין לומר י"ג מדות של רחמים בלילה].

ספר ישראל והזמנים

ממתי המניעה

One can be lenient with saying *tehillim* during twilight (בין השמשות) since some hold it might still be day.

ה) **נראה** דיש להקל לעת ערב ללמוד מקרא (ולומר תהלים וללמוד קבלה) עד זמן צאה"כ ודאי אבל בזמן ביהשמ"ש מותר, והנוהגין כשיטת ר"ת (במידי דרבנן) מותרין עד שיעור הילוך ד' מיל לאחר השקיעה, דהיינו אף בתוך

זמן ביהשמ"ש לר"ת, דספיקן להקל ואמרינן דביהשמ"ש יום הוא, כיון שאינן מצד הדין [וע' בדברינו לעיל בסי' י"ד דהרבה אחרונים הסכימו נמי להקל לומר נפילת אפים בביהשמ"ש].

ובפרט לענין אמירת תהלים בלילה נראה דיש להקל עד זמן ^{השקיעה} לילה (לר"ת), דממילא דעת כמה אחרונים להקל באמירת תהלים בלילה כנ"ל, ואף שמנהגינו להחמיר בזה (עכ"פ קודם חצות לילה כנ"ל), אבל עד זמן ד' מיל מהשקיעה נראה דיש להקל.

One is allowed to say *pesukim* on Thursday night, since there is mercy on Thursday night in preparation to Shabbat.

ג) **כתוב** בשער המצות (פ' ואתחנן) דבליל שישי שרי ללמוד מקרא, שיום השישי מכין לשבת והרחמים מתעוררים בו עיי"ש וממילא

שכל שכן בליל שבת עצמו דשפיר דמי [ובס' יסוד ושורש העבודה (שער הניצוץ) כ' דבליל חמישי וליל שישי מותר לומר תהלים, ואולי כוונתו להלילה שהוא אחר יום חמישי (דהיינו ליל השייך ליום שישי) וללילה שהוא אחר יום השישי (דהיינו ליל שב"ק)], ויש מקום עיון בלשון ס' בן איש חי (ש"א פ' פקודי אות ז') שכ' דבליל שישי קורין כ"ו פסוקים ואין חשש, משמע דרק לגבי כ"ו פסוקים אלו (כפי המסודר בחק לישראל), מיהו נראה דלאו דוקא נקט, וכסתימת שאר ספרי המקובלים דלגמרי מותר.

שו"ת יביע אומר

One is allowed to say *tehillim* as a prayer at night. But once again its better after midnight.

וכי, מ"מ נראה שמותר לומר תהלים דרך תפלה ותחנונים בעת צרה לצורך רבים, ואין זה ענין ללימוד מקרא, והרי אנו אומרים כמה מזמורים בק"ש שעל המטה, [וכ"ה בגמ' שבועות טז:], וכן שמעתי בכמה קהלות שאומרים לפני מעריב אשרי תמימי דרך וכי בעת צרה, ולכן לפע"ד שאין כאן בית מחוש, וכ"ש בבין השמשות דשפיר דמי. עכ"ד. וכי"ב ב' בשו"ת ויחי יעקב (חאר"ח סי' ט), שכל שקורא מזמורי תהלים בלילה דרך תפלה, אין בזה שום חשש, וכן מה שקוראים ויתן לך במוצ"ש לסימן טוב, ע"ש. וכ"כ להקל הגאון מבוססתש"ש באשל אברהם (סי' רלח). ע"ש. ואף דלדין נראה שנקון להחמיר כמ"ש בתשרי רב פעלים ח"ב (סי' ב), שאין לקרות בלילה מזמור יענן ה' ביום צרה, לרשואת חולה, או למקשה לילד, אע"פ שהוא דרך תחנון ותפלה, כיעו"ש, מ"מ חזי לאיצטרוסי לענין להתיר עכ"פ לאחר חצות לילה, שבלא"ה כמה אחרונים העלו להקל, ושכן המנהג. וכן עיקר למעשה. וגם הלום ראיתי בשו"ת ישכיל עבדי ח"ד (בקונט' אחרון, חאר"ח סי' ב, דקכ"ד ע"א) שהאריך למעניתו בזה, והשיג על הרה"ג רב פעלים כמ"ש, ונסתייע ג"כ מד' החיד"א בקונט' יוסף בסדר הנ"ל שנראה שחזר בו ממה שפקפק ביוסף אומץ בזה, וסמך על העדות שהמקובלים נוהגים להתיר אחר חצות לילה. ומעשה רב. ע"ש. וע"ע בשו"ת ציץ אליעזר חלק ח' (סי' ב) מ"ש ג"כ להקל בזה. ע"ש. ומסקנא דדינא בהא נחיתנא ובהא סליקנא להתיר לקרות תהלים אחר חצות לילה בכל לילות החול, וכ"ש לצורך חולה ומקשה לילד, ובליל שבת וי"ט יש להתיר לקרות תהלים כל הלילה. ומותר ללמוד תנ"ך עם פירוש רש"י בלילה בין ביחוד בין בצבור. הנלע"ד כתבתי. והיעב"א.